

Styrdokument
Dokumenttyp: Riktlinjer
Beslutat av: Tekniska nämnden
Fastställsdatum: 2021-10-05 § 86
Ansvarig: Tekniska nämnden
Revideras: Vid behov
Följas upp: Vid behov

Riktlinjer för gatubelysning i Gislaveds kommun

Antagna av tekniska nämnden 2021-10-06, §86 .

Dnr: TN.2015.72

2021-08-17

Innehållsförteckning

Riktlinjer för gatubelysning i Gislaveds kommun.....	1
1 Inledning.....	3
2 Bakgrund	3
3 Ansvar.....	3
4 Syfte med gatubelysning.....	3
5 Riktlinjer	4
6 Gatubelysning inom tätort	4
7 Gatubelysning utanför tätort	5
8 Arbetsordning vid förändring av belysning.....	6
9 Nybyggnad utanför tätort	6

1 Inledning

Riktlinjer för gatubelysning i Gislaveds kommun är tänkt att vara ett styrande dokument som beskriver hur kommunens gator, gång- och cykelvägar (gc-vägar) och övriga allmänna platser ska vara belysta. Syftet med riktlinjerna är även att tydliggöra kommunens ansvar för gatubelysning på det statliga och enskilda vägnätet.

2 Bakgrund

Kommunens gatubelysning ägs av Gislaved Energiring AB och uppgår till knappt 9000 belysningspunkter. Av dessa är idag cirka 1300 belägna utanför kommunens tätorter.

Vid de tillfällen det finns behov av förnyelse eller förändring av befintliga belysningsanläggningar är det nödvändigt att kommunens belysningsansvar tydligare klargörs för att en rättvis behandling ska kunna göras vid beslut om förändring av belysningsanläggningar.

Riktlinjerna ska även vara ett stöd vid planering av ny- och ombyggnation av belysningsanläggningar.

3 Ansvar

Kommunen ansvarar för gatubelysning på allmän platsmark samt övriga vägar och gång- och cykelvägar med kommunalt väghållningsansvar.

Trafikverket ansvarar för gatubelysning på statliga vägar och statliga gång- och cykelvägar. Vägar utanför tätort med låg trafikmängd förses normalt inte med gatubelysning enligt Trafikverkets riktlinjer. Även inom tätort finns statliga vägar som Trafikverket inte påtar sig något belysningsansvar för. Trafikverkets riktlinjer och anvisningar gällande gatubelysning anges i Råd om vägar och gators utformning (VGU).

Gislaveds kommun har i många fall tagit på sig att ansvara för gatubelysning även utmed statlig väg, både inom och utanför tätort, där Trafikverkets riktlinjer inte medger belysning. Kommunen har även tagit på sig ansvar för belysning utmed enskild väg där belysningsanläggningarna tidigare tillhört privata belysningsföreningar.

4 Syfte med gatubelysning

Gatubelysningens huvudsakliga syfte är att säkerställa och skapa följande, utan inbördes ordning:

- Orienterbarhet
- Trafiksäkerhet
- Trygghet

- Upplevelse och ökad kvalitet på utomhusmiljön
- Hållbarhetsaspekt genom ökad elsäkerhet och minskad miljöpåverkan.

5 Riktlinjer

Riktlinjerna för gatubelysning är uppdelade i två kategorier, riktlinjer för gatubelysning inom tätort och riktlinjer för gatubelysning utanför tätort.

Grundprincipen är att gator, parker, lekplatser och gång- och cykelvägar inom tätort ska vara belysta. Undantag ska göras för vägsträckor utan intilliggande fastigheter där separat belyst gång- och cykelväg finns och där belysning inte krävs av trafiksäkerhetsskäl eller i övrigt påverkar samhällsstrukturen.

För att kommunen ska ansvara för belysning utanför tätort krävs att något av de kriterier under punkten Gatubelysning utanför tätort uppfylls.

Kriterierna gäller för såväl statlig-, enskild eller kommunal väg eller gc-väg. Undantag kan göras för platser med stor del oskyddade trafikanter eller vid hög trafiksäkerhetsrisk. För statlig väg gäller riktlinjerna endast där Trafikverket inte påtar sig något belysningsansvar.

Den generella inriktningen på kommunens gatubelysning är att det inte ska vara mer ljus än vad som krävs. Kommunen ska eftersträva en så energieffektiv gatubelysning som möjligt. Vid dimensionering av belysningsanläggningar ska energi- och underhållskostnader beaktas och vägas mot belysningsbehov, utseende och störande ljus. Reducering genom t ex nattsänkning eller närvarostyrning ska kunna tillämpas med avvägning mellan energiåtgång och behov av ljus.

På det enskilda och kommunala vägnätet kan glesare avstånd mellan belysningspunkter tillåtas. Avsteg från de generella ljuskraven kan göras på sträckor där trafiksäkerhetsrisken bedöms vara låg.

6 Gatubelysning inom tätort

Inom detaljplanelagda områden där kommunen är väghållare ska gatubelysning finnas vid:

- gc-vägar
- bostadsgator och centrumgator
- genomfartsgator, samlingsgator och industrigator
- busshållplatser och övergångsställen/passager
- parkering
- torg

Gc-vägar

Grundprincipen är att gc-vägar ska vara belysta. Undantag kan göras på sträcka eller plats som inte används frekvent och där alternativ väg finns eller där befintlig övrig belysning bedöms tillräcklig.

Bostadsgator och centrumgator

Grundprincipen är att bostadsgator och centrumgator ska vara belysta. Undantag kan göras på sträcka eller plats som inte används frekvent och där alternativ väg finns eller där befintlig övrig belysning bedöms tillräcklig.

Genomfartsgator, samlingsgator och industrigator

Belysningspunkter ska minimeras på gator där det parallellt finns gc-väg med belysning. Belysningsbehovet ska bedömas efter trafikförhållande och samhällsstruktur.

Busshållplatser, övergångsställen/passager

På platser med specifikt behov av belysning av säkerhets- och trygghetsskäl ska i möjligaste mån behovet tillgodoses genom anpassning av befintlig belysning utmed gator och gc-vägar. Om detta inte är möjligt ska belysningen förstärkas på dessa platser.

Parkering

Belysning av parkeringsplatser ska i möjligaste mån ske genom anpassning av befintlig belysning utmed gator och gc-vägar. Om detta inte är möjligt ska belysningen förstärkas på dessa platser.

Torg, parker och lekplatser

Belysning på torg, parker och lekplatser, ska förutom att vara funktionell även ge en ökad kvalitet och trygghet i utemiljön. Undantag kan göras där omkringsliggande belysning tillgodoser behovet.

7 Gatubelysning utanför tätort

Kommunen kan, genom belysningsavtal med Gislaved Energiring, svara för drift och underhåll av gatubelysning utanför tätort om något av följande kriterier för väg eller gång- och cykelväg uppfylls:

- Inom detaljplanerat område.
- Vid koncentrerad bebyggelse. Med koncentrerad bebyggelse avses minst 7 st bostadshus, med fast boende och/eller verksamheter utmed en och samma väg. Bostadshus och/eller verksamheter ska ha ett inbördes avstånd mindre än 100 meter. Bebyggelse ska ligga i direkt anslutning till vägen och ha primär utfartsväg mot den.
- Inom område som är sammanhållen bebyggelse. En sammanhållen bebyggelse består av minst 3 byggnader som skall vara placerade på minst 2 tomter som ska gränsa till varandra eller skiljas åt endast av en väg, gata eller parkmark. Avsteg kan göras utefter bedömning i enskilt fall.

- På sträcka med tydlig koppling till målpunkt med stor allmän yta.

Vilka sträckor som ska vara belysta inom de områden som omfattas av ovan angivna kriterier avgörs i varje enskilt fall av Tekniska nämnden. Riktvärdet är att en fastighet med fast boende, verksamhet eller föreningsverksamhet högst kan generera 2 belysningspunkter, förutsatt att de utgör en del av en sammanhängande sträcka. Fastigheten ska ligga i direkt anslutning till vägen och ha primär utfartsväg mot den. Stolpavståndet bör vara max 50m utmed enskilda- och kommunala vägar och måste uppfylla Trafikverkets regelverk utmed statlig väg.

Belysning ska avse väg med allmän trafik. Så kallad gårdsbelysning eller väg för huvudsakligen privat bruk omfattas inte av kriterierna.

8 Arbetsordning vid förändring av belysning

Vid förändring av belysningsanläggningar ska samfällighet, förening eller enskilda fastighetsägare ges möjlighet att teckna avtal med Gislaved Energiring.

Prioritetsordning

Förändring av belysningsanläggningar bör grundas på följande prioriteringsordning.

1. Anläggningar som är i stort behov av förnyelse
2. Anläggningar som ligger i anslutning till punkt 1
3. Anläggningar där samordning kan ske med andra projekt
4. Övriga anläggningar som berörs av riktlinjerna

9 Nybyggnad utanför tätort

Kommunen kan, genom belysningsavtal med Gislaved Energiring, svara för gatubelysning vid ny exploatering eller inom områden som inte har gatubelysning i dag. Vid nybyggnad ställs dock högre krav på bebyggelsens koncentration än vid förnyelse av befintliga anläggningar.

För nybyggnad av kommunal gatubelysning utanför tätort krävs att kriteriet för koncentrerad bebyggelse uppfylls även inom detaljplanerat område och inom sammanhållen bebyggelse.